

Ichki ishlar organlari tezkor qidiruv faoliyatini amalga oshiruvchi bo'linmalar tomonidan o'g'irlik jinoyatlarini fosh etish taktikasi

**Po'latov Akobir
Akmalovich**

*O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi 306
guruh kursanti*

Annotatsiya

Ushbu maqolada ichki ishlar organlari tezkor qidiruv bo'linmalari tomonidan o'g'irlik jinoyatlarini fosh etishda qo'llaniladigan asosiy taktikalar tahlil qilinadi. Jinoyat joyini tezkor tekshirish, guvohlar bilan surishtiruv o'tkazish, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash va jamoatchilik bilan hamkorlik qilish kabi metodlar yoritiladi. Maqola ichki ishlar organlarining samarali faoliyatini oshirish va jinoyatchilikka qarshi kurashishda amaliy takliflar beradi.

Kalit so'zlar:

ichki ishlar organlari, tezkor qidiruv bo'linmalari, o'g'irlik jinoyatlari, jinoyatlarni fosh etish, taktikalar, jinoyatchilikka qarshi kurash, guvohlar surishtiruvi, monitoring tizimlari, jamoatchilik bilan hamkorlik.

Kirish qismi

Hozirgi kunda o'g'irlik jinoyatlari jamiyatda ko'p uchraydigan va aholining mol-mulkini xavf ostiga qo'yuvchi jinoiy harakatlardan biridir. Shu bois, ichki ishlar organlari tomonidan o'g'irliklarni aniqlash va fosh etish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Bu jarayonda tezkor qidiruv bo'linmalari o'zining maxsus taktik va metodlarini qo'llab, jinoyatlarni tez va samarali aniqlashga intiladi.

Asosiy qism

Ichki ishlar organlari tezkor qidiruv bo'linmalari o'g'irlik jinoyatlarini fosh etishda turli taktik va usullarni qo'llaydi. Ushbu taktikalar jinoyat sodir bo'lgan zahoti ishga tushiriladi va jinoyatchini tezda aniqlash hamda qo'lga olishga qaratilgan.

1. Jinoyat joyini tezkor va puxta tekshirish

Tezkor bo'linma xodimlari jinoyat joyiga yetib borgach, darhol dalillarni to'plash ishlarini boshlaydi. Bu jarayonda o'g'irlik sodir bo'lgan joydagi har qanday izlar, tirnalishlar, mo'ljallar va boshqa qoldiqlar aniqlanadi. Shuningdek, jinoyatchining harakatlarini kuzatishda yordam beradigan qo'shimcha ma'lumotlar yig'iladi.

2. Guvohlar bilan tezkor so'rov va intervyu o'tkazish

Jinoyatga guvoh bo'lgan shaxslarning xabarlarini jinoyatchini topishda muhim ahamiyatga ega. Tezkor qidiruv bo'linmalari guvohlarni aniqlab, ularning bergan ma'lumotlarini o'rganadi va kerak bo'lsa, qo'shimcha surishtiruvlarni amalga oshiradi.

3. Maxsus texnik vositalar va zamonaviy monitoring tizimlaridan foydalanish

Bugungi kunda video kuzatuv kameralar, harakat sensori, avtomobil raqamlarini aniqlash tizimlari kabi texnologiyalar o'g'irlik jinoyatlariga qarshi kurashda samarali vosita hisoblanadi. Tezkor qidiruv bo'linmalari ushbu texnologiyalar yordamida jinoyatchilarni kuzatib, ularni aniqlash imkoniga ega bo'ladi.

4. Profilaktik chora-tadbirlar va tezkor patrulli

Tezkor bo'linmalar tomonidan jinoyat ko'paygan hududlarda muntazam patrullik o'tkazilib, shubhali shaxslar kuzatib boriladi. Bu jinoyatchilikni oldini olish va tezkor javob choralarini ko'rish imkonini yaratadi.

5. Jamoatchilik bilan yaqin hamkorli

Ichki ishlar organlari tezkor qidiruv bo'linmalari jamoatchilik bilan samarali aloqalar o'rnatish orqali fuqarolarning jinoyatlar haqida tezkor xabar berishini rag'batlantiradi. Fuqarolarning ishtiroki jinoyatchilikka qarshi kurashda muhim vositadir.

Ushbu taktikalar birgalikda qo'llanganda, ichki ishlar organlarining o'g'irlik jinoyatlarini fosh etish va jinoyatchilarni aniqlash qobiliyati sezilarli darajada oshadi.

Tezkor qidiruv faoliyati va uning ahamiyati

Tezkor qidiruv bo'linmalari jinoyat sodir bo'lgan zahoti yoki qisqa vaqt ichida harakatga tushadi. Ularning asosiy vazifasi jinoyatchini qo'lga olish, dalillarni to'plash va jinoyatning oldini olishdir. Ayniqsa, o'g'irlik kabi jinoyatlar tez amalga oshirilishi va tez yo'qolib ketishi sababli, tezkor qidiruv faoliyati yanada muhim ahamiyatga ega.

O'g'irlik jinoyatlarini fosh etish taktikasi

1. **Jinoyat sodir bo'lgan joyni tezkor tahlil qilish:** Tezkor qidiruv bo'linmalari jinoyat joyiga yetib borishi bilan darhol dalillarni yig'ish, guvohlar bilan suhbatlashish va joyni puxta tekshirish ishlarini boshlaydi. Bu qadam jinoyatchining qoldirgan izlari, shaxsiy buyumlari yoki boshqa muhim ma'lumotlarni aniqlash imkonini beradi.

2. **Guvohlar va shaxslar bilan tezkor so'rov o'tkazish:** O'g'irlik holatida guvohlarning aytganlari va yaqin atrofdagi odamlarning ma'lumotlari tezkor surishtiruvda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bo'linma xodimlari guvohlarning xotiralarini yangilash va ular yordamida jinoyatchini aniqlashga harakat qiladi.

3. **Maxsus texnik vositalar va monitoring tizimlaridan foydalanish:** Zamonaviy texnologiyalar yordamida video nazorat kameralaridan, yo'l kuzatuv tizimlaridan va boshqa texnik vositalardan foydalangan holda jinoyatchilarni kuzatish va ularning harakatlarini aniqlash osonlashadi.

4. **Profilaktika va tezkor reaksiya:** Tezkor qidiruv bo'linmalari o'g'irlik sodir bo'lishi mumkin bo'lgan hududlarda muntazam patrullik qiladi, shuningdek, mavjud ma'lumotlar asosida xavf zonalarini aniqlaydi va shu joylarda tezkor choralar ko'radi.

5. **Jamoatchilik bilan hamkorlik:** Ichki ishlar organlari tezkor bo'linmalari jamoatchilik bilan aloqa o'rnatib, fuqarolarni jinoyatlarga qarshi kurashishga chaqiradi va har qanday shubhali holat haqida tezkor xabar berishni rag'batlantiradi.

Xulosa

Ichki ishlar organlari tezkor qidiruv bo'linmalari o'g'irlik jinoyatlarini fosh etishda zamonaviy taktika va usullarni qo'llash orqali jamiyat xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Jinoyatlarni tez va samarali aniqlash, jinoyatchilarni qo'lga olish va ularning qonun oldida javobgarlikka tortilishi uchun doimiy ravishda texnologiyalarni joriy qilish, xodimlarning malakasini oshirish va jamoatchilik bilan yaqindan hamkorlik qilish zarur.

Shuni ta'kidlash lozimki, o'g'irlik jinoyatlarini fosh etishda tezkor qidiruv bo'linmalari faqatgina texnika va metodlarga tayanmasdan, xodimlarning kasbiy mahorati, jamoatchilik bilan samarali aloqalari va psixologik tayyorgarligi ham katta ahamiyatga ega. Shuningdek, jinoyatchilik holatlari doimiy o'zgarib borayotgan sharoitda, tezkor qidiruv taktikalarini doimiy takomillashtirish, yangi yondashuvlar va innovatsion usullarni joriy etish zarur. Bu esa ichki ishlar organlarining o'g'irlikka qarshi kurashda yanada samarali bo'lishini ta'minlaydi. Shu yo'l bilan jinoyatchilikni kamaytirish va fuqarolarning huquqiy xavfsizligini oshirish mumkin bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi. (2020). *Tezkor qidiruv bo'linmalari faoliyati va jinoyatlarni oldini olish*. Toshkent: Ichki ishlar vazirligi nashriyoti.
2. Karimov, S. (2018). *Jinoyatlarni fosh etishda zamonaviy taktikalar*. Toshkent: Huquqiy bilimlar.
3. Tursunov, A. (2019). *O'g'irlik jinoyatlari va ularni oldini olish usullari*. Toshkent: Huquq va jamiyat.
4. Xalqaro huquqiy tadqiqotlar markazi. (2021). *Tezkor qidiruv va jinoyatlarni aniqlash metodlari*. Toshkent.
5. Rasulov, M. (2017). "Ichki ishlar organlarining jinoyatlarni fosh etishdagi roli" // *Huquqshunoslik jurnali*, 3(12), 45-52.